

Warrige gedachten over het levenseinde

Tekst: Wibren van der Burg

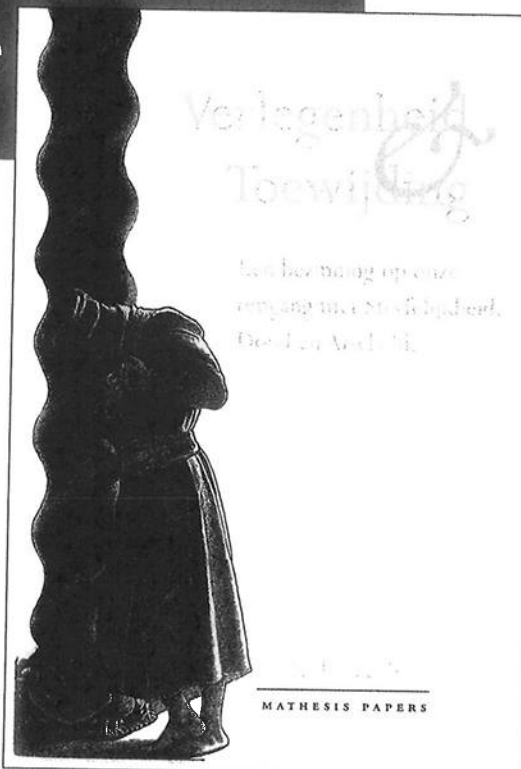
Sterven is een wezenlijk aspect van het leven. Maar we weten er vaak niet goed raad mee - niet als het onszelf betreft en al evenmin als het om anderen gaat. Hoe kunnen we omgaan met het naderende afscheid, met de vragen of ons leven zin gehad heeft en of er daarna nog iets zal zijn, en misschien ook met keuzes rond niet verder behandelen of zelfs actieve levensbeëindiging?

Kerken kunnen bij dit soort vragen een waardevolle inbreng hebben. Een levensbeschouwelijk kader kan helpen om sterven en dood in een breder perspectief te plaatsen. Kerken bieden een plek waar ruimte is voor ethische bezinning en voor (onderling) pastoraat. Ze beheren een rijke spirituele traditie en kennen rituelen om het afscheid te verwerken.

Daarom is deze publicatie over het stervensproces vanuit een brede invalshoek een prijzenswaardig initiatief van de Katholieke Raad voor Kerk en Samenleving. Terecht beperkt men zich niet tot de bekende vragen van euthanasie. En gelukkig kiest men niet voor (te) simpele morele richtlijnen, maar voor een 'open zoekontwerp', als uitgangspunt voor verdere persoonlijke verdieping en gedachtewisseling.

Als remonstrant had ik gehoopt op een inspirerend verhaal vanuit de katholieke traditie. Deze kent immers een grote praktische en spirituele rijkdom op dit vlak. Ik denk aan klassieke rituelen als de biecht (waarmee mensen in het reine kunnen komen met de zwarte kanten van hun leven) of de ziekenzalving. Een vertaling van die traditie in eigentijdse vormen zou niet alleen voor rooms-katholieken, maar voor de hele oecumene een verrijking kunnen zijn.

Helaas biedt deze brochure dat niet. Zij

heeft een warrige opzet (het lukt me dan ook niet de inhoud samen te vatten), is slordig geschreven en wordt gekenmerkt door een omslachtig en wollig taalgebruik. Van sommige in eerste instantie diepzinnig klinkende zinnen ontgaat de betekenis mij ook na herlezing. De poging om bredere spirituele perspectieven te schetsen, mondt te vaak uit in vaagheid. De discussie over euthanasie blijft dermate algemeen en is tegelijk op sommige punten zo suggestief dat ik er weinig houvast aan heb, maar er wel een vervelend gevoel aan overhoud.

Een gemiste kans dus. Hier en daar staan overigens zeker interessante beschouwingen die aan het denken zetten. Er worden zinvolle opmerkingen gemaakt over de angst rond aftakeling en sterven, over de beperktheid van de menselijke autonomie en over de afnemende rol van geloofsgemeenschappen als sociale verbanden. Maar het is jammer dat deze gedachten niet tot een helderder en concreter verhaal hebben geleid.

Verlegenheid & Toewijding. Een bezinning op onze omgang met sterfelijkheid, dood en afscheid
KRKS, 39 blz., te bestellen: 073-6146617, € 5,-